

Nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Huismussen en vleermuizen in CBS De Delta aan de M.A.D. Bakkerstraat 14 in Zevenhuizen

Bureau Biota rapportage 2023-031

Projectgegevens

Opdrachtgever: Gemeente Westerkwartier

Projectomschrijving: Nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming - Huismussen en vleermuizen in CBS De Delta aan de M.A.D. Bakkerstraat 14 in Zevenhuizen.

Hoofdaannemer: Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle

KvK nummer: 59869984

BTW nummer: 6:230b

Contactpersoon:

Datum: 13 december 2023

Status: Definitief

Akkoord:

Projectnummer: 2023-082

Rapportnummer: 2023-031

Te citeren als:

5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e 2023. Nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming - Huismussen en vleermuizen in CBS De Delta aan de M.A.D. Bakkerstraat in Zevenhuizen. Bureau Biota rapport 2023-031. In opdracht van Gemeente Westerkwartier.

Samenvatting

Op aanvraag van de [redacted] loen wij hierbij verslag van het nader onderzoek naar het voorkomen van huismussen en vleermuizen in het schoolgebouw van CBS De Delta en het omliggende terrein. Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en vond plaats in Zevenhuizen (Groningen).

De Gemeente Westerkwartier is voornemens het schoolgebouw te slopen en vervolgens nieuwbouw te plegen. Uit een eerder uitgevoerde quickscan in het kader van de Wnb is gebleken dat het gebouw mogelijkheden biedt voor de jaarrond beschermde nesten van huismussen, of dat er mogelijkheden lijken te bestaan dat vleermuizen er een vaste rust- of verblijfplaats hebben (5.1.2e [redacted]). Om vast te stellen of dit werkelijk het geval is, dient nader onderzoek plaats te vinden. Dit nader onderzoek is in 2023 uitgevoerd en het voorliggende rapport doet verslag van de bevindingen van dit onderzoek.

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de werkelijke potenties van het aangewezen gebouw voor gebruik door soorten beschermd onder de Wnb en het bepalen van de effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving.

Het onderzoek brengt in beeld:

- of jaarrond beschermde nesten van huismussen aanwezig zijn;
- of er sprake is van vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de Wnb, onderdeel Soortenbescherming, worden overtreden;
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de in de Wnb genoemde zorgplicht;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing van de Wnb.

Tijdens het veldonderzoek is in het te slopen gebouw één verblijfplaats van een ruige dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaats zal bij de sloop verloren gaan. Voor dit voornemen is daarom een ontheffing van de Wnb (vanaf 1 januari 2024: vergunning Omgevingswet, Ow) vereist.

Voor deze locatie geldt dat een verblijfplaats van vleermuizen verloren zal gaan door de geplande werkzaamheden. Hiermee worden verschillende verbodsbepalingen van, nu nog de Wnb, straks de Ow overtreden. Voor de vleermuizen betreft dit nu dus nog Artikel 3.5 van de Wnb, maar staks Artikel 11.47 Bal van de Ow. Dit betekent dat voor de uitvoering van de werkzaamheden een ontheffing van de Wnb/vergunning van de Ow moet worden aangevraagd.

Voor de aanvraag van een ontheffing dient een activiteitenplan te worden opgesteld. Hierin dienen onder andere een effectenanalyse met maatregelen, een belangenafweging en een alternatieven afweging te worden opgenomen. Belangrijk hierbij is ook een goede onderbouwing/uitwerking van de mitigerende maatregelen.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Doel van het onderzoek	5
3.	Wettelijk kader.....	5
3.1.	Soortbescherming	6
4.	Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen	8
4.1.	Voorgenomen plannen.....	8
4.2.	Beschrijving onderzoeklocatie	8
5.	Methode	9
5.1.	Huismussen.....	9
5.2.	Vleermuizen	9
6.	Bevindingen uit het onderzoek	10
6.1.	Huismussen.....	10
6.2.	Vleermuizen	11
6.3.	Samenvatting aangetroffen verblijfplaatsen	11
7.	Staat van instandhouding betrokken soorten	13
7.1.	Huismus.....	13
7.2.	Ruige dwergvleermuis	14
8.	Beoordeling te verwachten effecten	14
8.1.	Huismussen.....	14
8.2.	Vleermuizen	14
9.	Conclusie.....	15
10.	Vervolg stappen en aanbevelingen	15
11.	Geraadpleegde bronnen.....	16

1. Inleiding

Op aanvraag van de   doen wij hierbij verslag van het nader onderzoek naar het voorkomen van huismussen en vleermuizen in en/of rondom het pand van CBS De Delta in Zevenhuizen. Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

De Gemeente Westerkwartier is voornemens het schoolpand van CBS De Delta in Zevenhuizen te slopen en vervolgens nieuwbouw te plegen op dezelfde locatie. Uit een eerder uitgevoerde quickscan in het kader van de Wnb is gebleken dat de huizen mogelijkheden bieden voor de jaarrond beschermde nesten van huismussen, of dat hier mogelijkheden lijken te bestaan dat vleermuizen een vaste rust- of verblijfplaats hebben (5.1.2e 5.1.2e). Om vast te stellen of dit werkelijk het geval is, dient nader onderzoek plaats te vinden. Dit nader onderzoek is in 2023 uitgevoerd en het voorliggende rapport doet verslag van de bevindingen van dit onderzoek.

2. Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het aangewezen gebouw voor gebruik door soorten beschermd onder de Wnb en het bepalen van de effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving.

Het onderzoek brengt in beeld:

- of jaarrond beschermde nesten van huismussen aanwezig zijn;
- of jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen aanwezig zijn;
- of er sprake is van vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de Wnb, onderdeel Soortenbescherming, worden overtreden;
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de in de Wnb vernoemde zorgplicht;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing van de Wnb.

3. Wettelijk kader

Let op! Vanaf 1 januari 2024 gaat de Wet natuurbescherming op in de Omgevingswet.

De Wet natuurbescherming vervangt sinds 1 januari 2017 drie wetten: de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Boswet. Het doel van het instellen van deze nieuwe wet was drieledig: het beschermen van de biodiversiteit, decentralisatie van natuurbescherming en vereenvoudiging van de regels. Waar vroeger de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bevoegd gezag was, liggen de verantwoordelijkheden aangaande de Wet natuurbescherming tegenwoordig grotendeels bij de provincies.

De Wet natuurbescherming ziet toe op:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur en het behoud en herstel van de biodiversiteit;
- Het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- Het borgen van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biodiversiteit en hun cultuurhistorische betekenis.

Zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn nu in de Wet natuurbescherming geregeld. Ook vertelt de nieuwe wet ons hoe we dienen om te gaan met houtopstanden. *Soortenbescherming* werd voorheen geregeld in de Flora- en faunawet, *gebiedsbescherming* in de Natuurbeschermingswet en het onderdeel *houtopstanden* in de Boswet. Hieronder lichten we alleen nog het onderdeel soortenbescherming toe want uit de uitvoerde quicscan **5.1.2e** is al gebleken dat er voor de ander twee onderdelen van de Wnb geen knelpunten worden verwacht.

3.1. Soortbescherming

Binnen dit onderdeel van de wet is de bescherming van in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Doel van dit onderdeel is dus de instandhouding van deze wilde planten en dieren. Naast de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren in Nederland (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. De soorten met een aanvullend beschermingsregime zijn te verdelen in drie groepen:

- Artikel 3.1   Vogels (Europese Vogelrichtlijn);
- Artikel 3.5   Overige strikt beschermde soorten (Europese Habitatrichtlijn, Verdragen Bern/Bonn);
- Artikel 3.10   Nationaal beschermde soorten (waaronder Rode Lijst-soorten).

Vogels

Voor wat betreft de vogels is in deze wet bepaald dat alle broedende vogels, hun eieren, de vast rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving daarvan zijn beschermd. Alle vogelsoorten zijn onderscheiden in vijf categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor het verstoren van broedende vogels wordt geen ontheffing verleend. Voor het verstoren van broedgevallen en/of het aantasten van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen, geldt een zware toets (vergelijkbaar met toetsing van Habitatrichtlijnsoorten).

Habitatrichtlijn/Verdrag van Bern/Verdrag van Bonn

Voor de planten- en diersoorten vernoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn¹, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern² of bijlage I bij het Verdrag van Bonn³ geldt dus een aanvullend beschermingsregime. Voor deze soorten geldt dat alleen een ontheffing verleend kan worden wanneer geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten, geen andere bevredigende oplossing voor en geplande ingreep voorhanden is en sprake is van een in of bij wet genoemd belang.

Nationaal beschermde soorten

Bijlage 1 onderdeel a van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming geeft een overzicht van de diersoorten die we op nationaal niveau dienen te beschermen. Bijlage 1 onderdeel b van artikel 3.10 van bovengenoemde wet doet hetzelfde, maar dan voor de beschermde plantensoorten. De diersoorten uit deze bijlage mogen niet opzettelijk gedood of gevangen worden. Voor de plantensoorten uit de genoemde bijlage geldt dat ze in hun natuurlijke verspreidingsgebied niet opzettelijk mogen worden geplukt, verzameld, afgesneden, onworteld of vernield.

Voor de 'andere soorten' uit de Wet natuurbescherming geldt dat een ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen met naar verwachting negatieve effecten op de genoemde soorten. Een uitzondering hierop is een situatie waarbij gebruik wordt gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen worden opgesteld door initiatiefnemers en beschrijven welke handelingen ze uitvoeren en hoe hierbij de beschermde soorten zo veel mogelijk worden ontzien. Het Rijk en de provincies zijn samen verantwoordelijk voor gedragscodes⁴. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) keurt gedragscodes goed en de provincies zorgen ervoor dat de regels worden nageleefd. De provincies worden daarom ook betrokken bij de goedkeuring van een gedragscode. De ontheffing blijft alleen van kracht als ook aantoonbaar volgens de gestelde gedragscode wordt gewerkt.

Voor de nationaal beschermde soorten hebben de provincies in het kader van beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen de bevoegdheid om via een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Provincie Groningen doet dit voor de volgende soorten:

Amfibieën	Zoogdieren	Zoogdieren (vervolg)	Zoogdieren (vervolg)
bruine kikker	aardmuis	huisspitsmuis	veldmuis
gewone pad	bosmuis	konijn	vos
kleine watersalamander	dwergmuis	ondergrondse woelmuis	wezel
meerkikker	dwerfspitsmuis	ree	woelrat
middelste groene kikker/bastaard kikker	egel	rosse woelmuis	
	gewone bosspitsmuis	tweekleurige bosspitsmuis	

¹ <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/habitatrichtlijn>

² <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bern-conventie>

³ <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bonn-conventie>

⁴ <https://mijn.rvo.nl/overzicht-gedragscodes>

4. Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen

4.1. Voorgenomen plannen

Gemeente Westerkwartier is voornemens om het schoolpand van CBS De Delta in Zevenhuizen te slopen en hier diverse woningen te realiseren.

4.2. Beschrijving onderzoeklocatie

Het hier beschreven onderzoek vond plaats aan de M.A.D. Bakkerstraat 41 in Zevenhuizen gelegen in de provincie Groningen (Figuur 2). Het betreft hier een schoolgebouw met deels een lessenaarsdak en deels een plat dak. Naast het schoolgebouw (aan de zuidwestkant) bevindt zich een schoolplein met een overdekt fietsenhok en een aantal parkeerplaatsen. Achter het schoolgebouw ligt een groot grasveld met een aantal grote bomen (Figuur 3).

Figuur 1 Ligging van het te onderzoeken schoolpand. Bron ondergrond: ESRI Nederland.

Figuur 2 Het schoolgebouw is onderzocht op gebruik door huismussen en vleermuizen. Foto's: Bureau Biota.

5. Methode

In dit rapport wordt verslag gedaan van een nader onderzoek naar de aanwezigheid van (vaste rust- of verblijfplaatsen van) huismussen en vleermuizen. Voor ieder van deze groepen is een soortspecifieke werkwijze gehanteerd, welke hieronder wordt besproken.

5.1. Huismussen

Voor het onderzoek naar huismussen is gewerkt volgens het [Kennisdokument Huismus](#) van BIJ12. Dit betekent dat in de periode tussen 1 april en 15 mei twee veldbezoeken plaatsvonden in en rondom het plangebied. Tussen de opvolgende veldbezoeken per adres lag een minimale periode van tien dagen. Tijdens de veldbezoeken werd nestindicerend gedrag genoteerd en werd in een straal van 100 meter het functionele leefgebied van de huismus in kaart gebracht. Hierbij moet worden gedacht aan de aanwezigheid van plekken met water (drinken en baden), zand (baden), beschutting (vluchten en slapen) en voedsel. De waarnemingen zijn zo nauwkeurig mogelijk (huisnummers) genoteerd op veldkaarten. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden onder gunstige omstandigheden vanaf twee uur na zonsopkomst tot begin van de middag (paragraaf 6.1).

5.2. Vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen is gewerkt volgens het [Vleermuisprotocol 2021](#). Voor een onderzoek naar vleermuizen wordt gedurende een heel jaar in kaart gebracht of de woningen worden gebruikt als verblijfplaats. Vleermuizen maken per periode in het jaar gebruik van verschillende plekken, waarbij iedere locatie voor een specifieke functie in gebruik is. De verschillende functies zijn:

- Winterverblijf (globaal oktober - maart);
- Kraamverblijf (globaal half mei – half juli);
- Zomerverblijf (globaal half april – half augustus);
- Paarverblijf en/of zwermplaats (globaal half augustus – begin oktober).

Om hierin duidelijkheid te krijgen, moeten minimaal vijf bezoeken aan het plangebied/deelgebied worden gebracht. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden zowel in de ochtend (vanaf twee uur voor zonsopkomst) als in de avond (tot twee uur na zonsondergang) en onder gunstige weersomstandigheden. Paragraaf 0 geeft daarom een overzicht wanneer welke bezoeken zijn afgelegd voor het nader onderzoek aan vleermuizen. Daarbij is ook aangegeven met welk doel het bezoek werd afgelegd.

6. Bevindingen uit het onderzoek

6.1. Huismussen

Tijdens het veldonderzoek dat op 19 april en 4 mei is uitgevoerd, werd bij het te slopen gebouw geen enkele activiteit van huismussen aangetroffen. In de directe omgeving van de school werd wel een grote populatie huismussen aangetroffen, met name ten zuiden van het onderzochte gebied. Binnen een straal van 100 meter werden 38 nesten aangetroffen en met name aan de zuidkant van de M.A.D. Bakkerstraat nog meer (Figuur 4).

Figuur 3 Nesten van huismussen aangetroffen bij het onderzochte gebouw in Zevenhuizen.

6.2. Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken (Tabel 1) voor vleermuizen in Zevenhuizen werden drie soorten aangetroffen, namelijk gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. De rosse vleermuis werd tijdens het eerste en laatste bezoek foeragerend in het gebied aangetroffen.

Gewone dwergvleermuizen werden foeragerend en baltsend aangetroffen. Aan de Bosplantsoen 53 werd ook een verblijfplaats van deze soort ontdekt (Figuur 4).

Tijdens de laatste twee bezoeken werd er vanuit de school geluid opgevangen van een baltsende ruige dwergvleermuis. Dit duidt op een verblijfplaats in de meest oostelijke hoek van het gebouw (Figuur 4).

Tabel 1 Data van de afgelegde veldbezoeken in Zevenhuizen.

Datum	Type veldbezoek
22-5-2023	Kraamperiode
8-6-2023	Kraam-/Zomerperiode
27-7-2023	Zomerperiode
28-8-2023	Zomer- /Paarperiode
12-9-2023	Paarperiode

6.3. Samenvatting aangetroffen verblijfplaatsen

In de vorige paragrafen is in beeld gebracht wat de bevindingen van het nader onderzoek waren. Om over te gaan naar het inschatten van de effecten van de voorgenomen werkzaamheden is een samenvatting van alle verblijfplaatsen binnen het aangewezen plangebied een goed uitgangspunt (Tabel 2). In deze tabel is te zien welk deel van de aangetroffen verblijfplaatsen door de geplande werkzaamheden (tijdelijk) komt te vervallen binnen een straal van 100 meter vanaf het onderzochte pand.

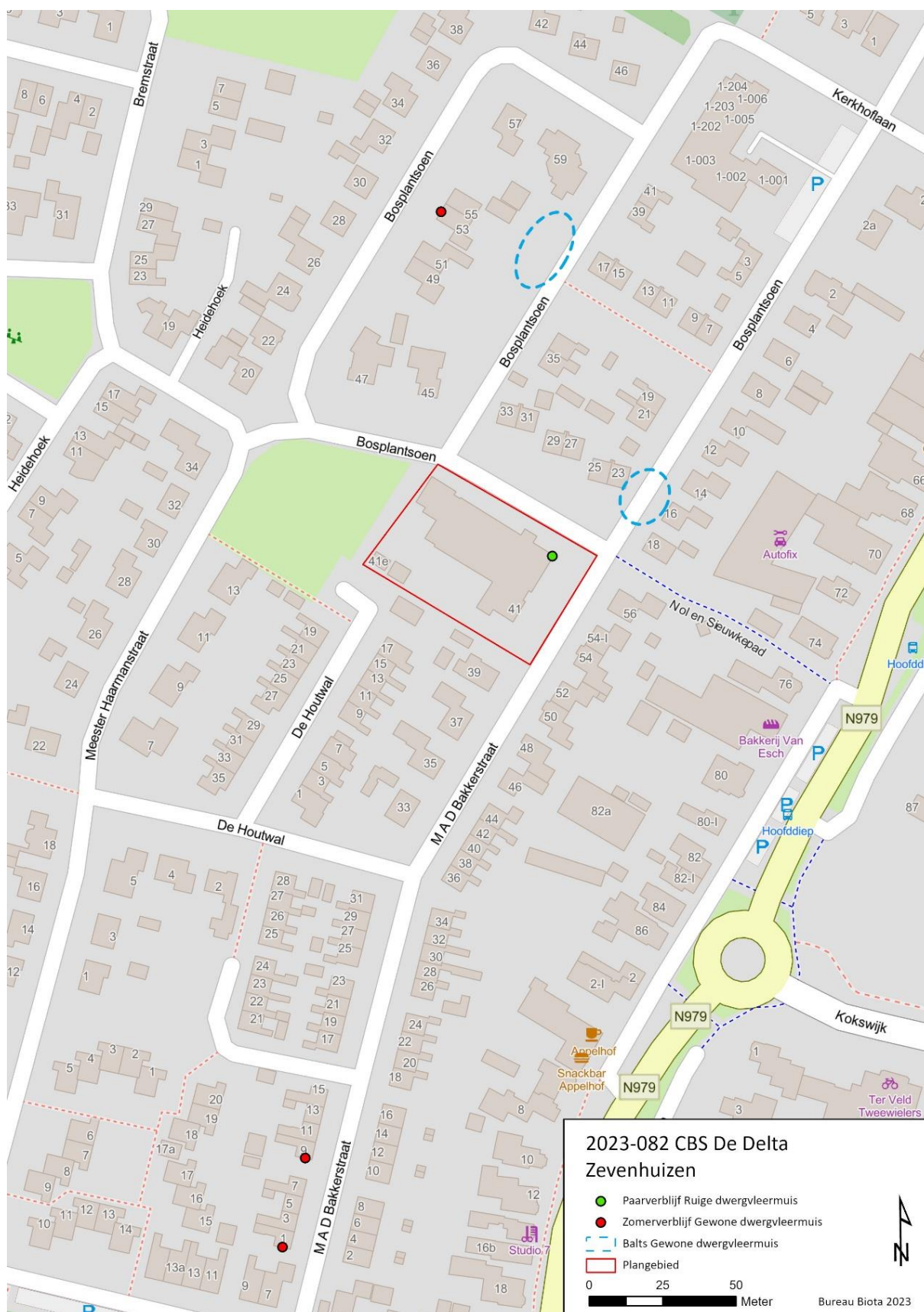
Voor de vleermuizen is geen specifiek aantal te noemen voor het aantal verblijven in de omgeving, aangezien het onderzoek zich puur heeft gericht op het te slopen gebouw. In Tabel 3 is uitgewerkt welke functie de verblijfplaats van vleermuizen bekleed en voor welke soort.

Tabel 2 Alle vaste rust- of verblijfplaatsen aangetroffen tijdens het nader onderzoek huismussen en vleermuizen. Voor de huismussen worden twee getallen weergegeven. Het gaat hierbij om nesten in het schoolpand waar werkzaamheden gaan plaatsvinden en tussen haakjes het totale aantal nesten binnen een straal van 100 m vanaf de te renoveren woningen.

Woonplaats	Nesten huismussen	Verblijven vleermuizen
Zevenhuizen	0 (38)	1

Tabel 3 Overzicht van alle aangetroffen vleermuisverblijven binnen het plangebied.

Soort	Type verblijf (+ aantal)	Aantal dieren
Ruige dwergvleermuis	Paarverblijf (1)	1 - 2

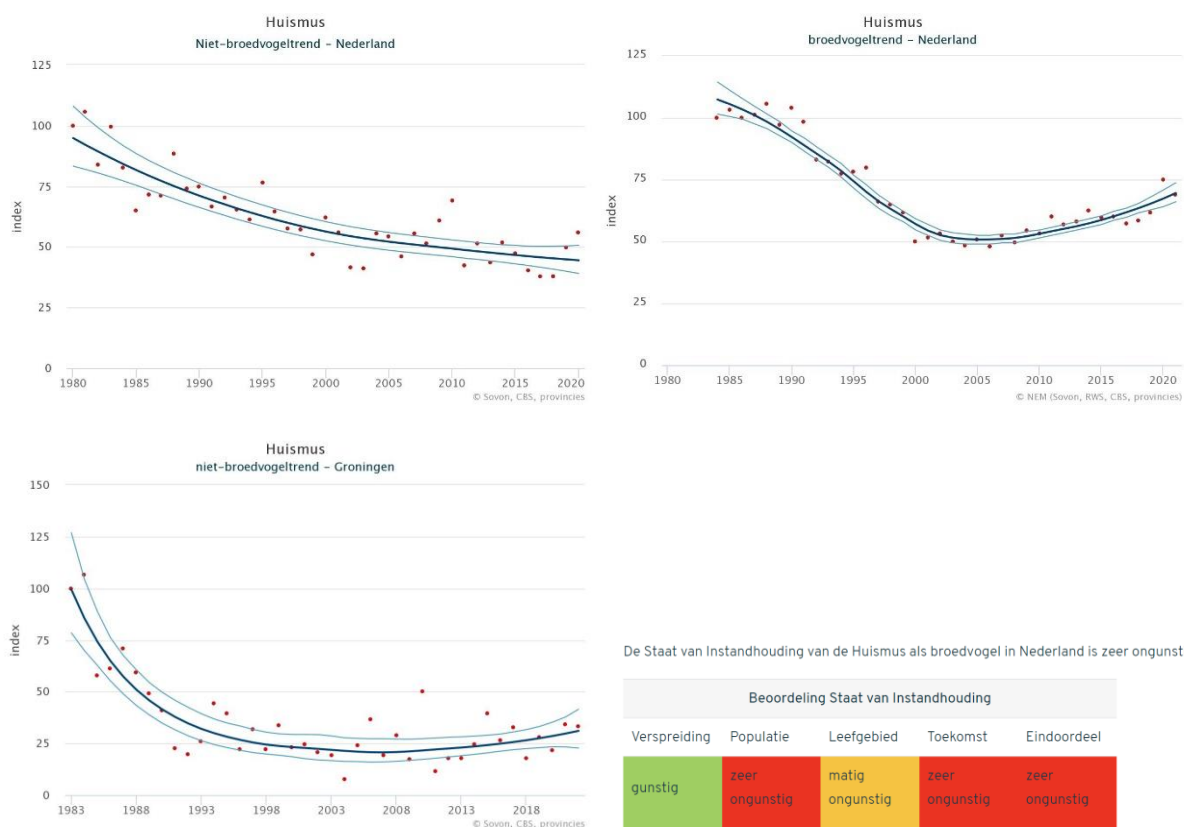
Figuur 4 Verblijfplaatsen van vleermuizen bij het onderzochte schoolgebouw CBS De Delta in Zevenhuizen.

7. Staat van instandhouding betrokken soorten

7.1. Huismus

De landelijke staat van instandhouding voor broedende huismussen is zeer ongunstig ([SOVON](#)). Sinds 1950 is de soort landelijk met 60% afgenomen als broedvogel, vandaar dat sprake is van een negatieve trend (Figuur 5). De laatste 12 jaar is er echter geen dalende of stijgende trend waarneembaar. Dit geldt voor Nederland als geheel, maar ook voor de provincie Groningen. De huismus vindt in Nederland vooral geschikt leefgebied in oudere stadswijken en op het platteland rondom boerderijen. De soort is sterk afhankelijk van toegankelijke pannendaken, waar het nesten onder maakt. Door de grootschalige renovatie van huizen waarbij daken worden geïsoleerd en veranderingen in dakbedekking nemen de mogelijkheden voor nestplaatsen af. Ook rommelige hoekjes en kruidenrijke terreinen zijn tegenwoordig steeds minder te vinden. De laatste 10 jaar is er echter geen significante afname meer te zien ([SOVON](#)).

Figuur 5 Trend van het aantal huismussen in Nederland (boven: Nederland) en de staat van instandhouding (rechtsonder). Bron: [SOVON](#).

7.2. Ruige dwergvleermuis

Ook de ruige dwergvleermuis is in ons land een algemeen voorkomende soort, waarvan de verspreiding en aantallen stabiel lijken. Volgens het ministerie van LNV zijn voor het behoud van de soort op dit moment dan ook geen soortspecifieke beschermingsmaatregelen vereist ([Min. LNV](#)). Aan de andere kant geeft de zoogdiervereniging aan dat ondanks de wijde verspreiding van deze soort, het onduidelijk is of deze ook echt algemeen is en wat de trend van de soort in Nederland is ([Zoogdiervereniging, 2017](#)). De zoogdiervereniging geeft aan dat de staat van instandhouding voor deze soort matig ongunstig is ([zoogdiervereniging.nl](#)). In de meest recente Telganger (2023-2) is ook aangegeven dat de nationale trend van de ruige dwergvleermuis stabiel is (NEM-VTT onderzoek Zoogdiervereniging).

De ruige dwergvleermuis is een echte trekker. In de zomer komen vooral mannetjes naar ons land die solitair of in groepen in bomen kunnen voorkomen. Vanaf midden augustus en september komen de vrouwtjes met hun jongen uit de richting van Duitsland. De soort heeft mogelijk ook te lijden van na-isolatieprojecten van woningen zoals bijvoorbeeld 'Nul op de Meter'-projecten en is daardoor ook kwetsbaar.

Voor de provincie Groningen geldt dat de trend positief is voor deze soort, maar er is wel meer kennis over de ruige dwergvleermuis nodig, aldus de Natuurvisie (Provincie Groningen, 2017).

8. Beoordeling te verwachten effecten

In dit hoofdstuk zullen de te verwachten effecten van de voorgenomen werkzaamheden in kaart worden gebracht.

8.1. Huismussen

In het onderzochte gebouw zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van huismussen vastgesteld. Met de voorgenomen plannen worden dus geen verblijfplaatsen vernield of anderszins functioneel leefgebied aangetast. De voorgenomen werkzaamheden hebben daarmee geen nadelige invloed op de staat van instandhouding van huismussen.

8.2. Vleermuizen

In het onderzochte gebouw is een paarverblijfplaats van vleermuizen vastgesteld. Met de voorgenomen plannen wordt dus een verblijfplaats vernield. De voorgenomen werkzaamheden hebben dus nadelige invloed op de staat van instandhouding van vleermuizen.

9. Conclusie

In het onderzochte gebouw geldt dat een verblijfplaats van vleermuizen verloren zal gaan door de geplande sloop.

Met de voorgenomen werkzaamheden wordt voor de vleermuizen Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming (vanaf 1 januari 2024: Artikel) overtreden. Dit betekent dat voor de uitvoering van de werkzaamheden straks een vergunning van de Omgevingswet moet worden aangevraagd.

Als onderlegger bij de aanvraag van een vergunning dient een activiteitenplan opgesteld te worden. Hierin dienen, los van de voorgenomen plannen, onder andere een effectenanalyse met maatregelen, een belangenafweging en een alternatieven afweging te worden besproken.

Pas als de vergunning binnen is kunnen de voorgenomen plannen van start gaan. Houdt u rekening met een beslistermijn van 20 weken, althans dat geldt nu nog. Hoe deze beslistermijn gaat zijn onder de Omgevingswet is voor Bureau Biota op dit moment nog niet duidelijk.

10. Vervolg stappen en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden voor de vleermuizen diverse aanbevelingen gedaan voor mitigerende maatregelen, welke meegenomen kunnen worden in het activiteitenplan. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op de kennisdocumenten van BIJ12 en de Soortenstandaarden van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (daar waar van de desbetreffende soort nog geen kennisdocument beschikbaar is).

Door de werkzaamheden gaat voor de vleermuizen een paarverblijf verloren. Hiervoor zullen alternatieve verblijfplaatsen moeten worden aangeboden.

- Werken buiten de kwetsbare periode; paarverblijftijd augustus – oktober;
- Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen met een verhouding van 1:4 (Tabel 4);
- Daar waar het aantal alternatieve verblijfplaatsen in bovengenoemde verhouding niet te realiseren is wordt geadviseerd vooral zo veel mogelijk variatie in alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden;
- Alternatieve verblijfplaatsen worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaats aangeboden (altijd binnen een straal van 100 – 200 m).
- Alternatieve verblijfplaatsen moeten tijdig worden opgehangen en terwijl de huidige verblijfplaats nog beschikbaar zijn (i.v.m. gewinning).
- Alternatieve verblijfplaatsen in de eindsituatie moeten geschikt zijn voor permanente bewoning door vleermuizen en is dus niet van tijdelijke aard;
- Alternatieve paarverblijfplaatsen moeten minimaal 6 maanden (november tot maart niet meegeteld) voorafgaand aan de start van het paarseizoen worden opgehangen (uiterlijk september);
- Ongeschikt maken van oorspronkelijke verblijfplaatsen moet plaatsvinden buiten de kwetsbare periode en in het seizoen dat de dieren nog actief zijn.

Tabel 4 Samenvatting van het aantal aangetroffen zomer- en/of paarverblijven van vleermuizen. Ook wordt hieruit duidelijk hoeveel verblijfplaatsen tijdig voorafgaand aan de verduurzaming moet worden aangeboden. Hierbij wordt een verhouding van 1:4 aangehouden vanuit de Soortenstandaards van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De daaruit voortgevloeide Kennisdocumenten van de desbetreffende soorten voorzien alleen in een minimum van precies het aantal te vervallen verblijven. Gezien de omvang van het aantal te vervallen verblijfplaatsen lijkt dit minimum niet voldoende voor een goede mitigatie en houden we derhalve de aantallen uit de Soortenstandaard aan.

Soort	Type verblijf (+ aantal)	Aantal vervangen verblijven
Ruige dwergvleermuis	Paarverblijf (1)	4

Afwijkingen van de in dit hoofdstuk aangegeven instructies voor het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen als (tijdelijke) mitigerende maatregel zijn mogelijk, maar dienen goed ecologisch te worden onderbouwd in een activiteitenplan dat dient als basis voor de vergunningaanvraag Omgevingswet.

11. Geraadpleegde bronnen

Naslagwerken en rapporten

- 5.1.2e & 5.1.2e 2017. Veldgids vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- 5.1.2e & 5.1.2e 2009. Alle vogels van Europa. Standvogels, broedvogels, doortrekkers, wintergasten en dwaalgasten. Tirion Uitgevers.
- 5.1.2e & 5.1.2e 2011. Handboek Vogels van Nederland. KNNV Uitgeverij.
- Provincie Groningen. 2015. Herzien Ontwerp Omgevingsvisie Provincie Groningen 2016 – 2020.
- Provincie Groningen. Natuurvisie provincie Groningen. Aanvulling op Beleidsnota Natuur 2013 – 2021 in het kader van de Wet natuurbescherming 2017.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. KOSMOS Uitgevers.
- 5.1.2e 2023. Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming – Sloop/nieuwbouw CBS De Delta, M.A.D. Bakkerstraat 41, Zevenhuizen. Bureau Biota rapport 2023-011. In opdracht van Gemeente Westerkwartier.

Soortspecifieke Kennisdocumenten (BIJ12)

- Huismus <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kennisdocument-Huismus.pdf>
- Ruige dwergvleermuis <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis.pdf>

Overige protocollen

- Vleermuisprotocol <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/downloads/category/20?download=626>

Rode Lijsten van de diverse besproken soortgroepen:

Vogels

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwiMurCypLzkAhUOZVAKHZ2DCYQQFjABegQIARAC&url=https%3A%2F%2Fwww.sovon.nl%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fdoc%2Frap_2017-34_basisrapport-rode-lijst-2016.pdf&usg=AOvVaw3DnzQbD-MpISN32RjDoE-T

Zoogdieren

<https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwewite/Projecten/downloads/RL%20Zoogdieren%20High%20Res%20versie%20%28D%20Bal%2013%20dec%2007%29.pdf>

Websites

<http://www.bij12.nl>

<http://www.sovon.nl>

<http://www.vogelbescherming.nl>

<https://www.natura2000.nl/gebieden>

<https://www.atlasnatuurlijkkapitaal.nl/kaarten>

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	2, 3, 5, 6, 16
Burgerlijk wetboek 6	Art. 6:230b BW	Dit gegeven hoeft volgens art. 6:230b BW alleen verstrekt te worden aan de afnemer van de verleende diensten.	2